

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyedévre . . . . . 3 kor.

Egyes szám ára . . . . . 16 fillér.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Földes Ede

könyvkereskedése

Beth' en-utca 2. sz. alatt,
hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

A honvéd tüzérség föllállítását már évek óta sürgeti a magyar közvélemény. Kolozsváry honvédelmi miniszter a véderő-bizottság legutóbbi ülésén megígérte, hogy tanulmányozni fogja a kérdést, de előre is jelezte, hogy a tüzérség föllállítása és eltartása tetemes pénzáldozatokba fog kerülni.

A honvédséghez háboru esetén beosztandó tüzérség már most is megvan. Az Ordre de bataille szerint egy hadtest két közőhadsergebeli és egy honvéd gyaloghadosztályból áll. A három hadosztályhoz a hadtest tüzérandarához tartozó három hadosztály tüzérezredet osztják be, míg a hadtesttüzérezred a hadtest tüzérségi tartaléka. Kivétel csak a szerajevói 15-ik hadtest, a melynek hegyi tüzérsége van.

A magyar honvédség hét kerülete háboru esetén hét gyaloghadosztályt állít föl, a melyek közül hatot a magyarországi hadtestekhez, egyet pedig valószínűleg a hegyi főszereléssel bíró szerajevói 15-ik hadtesthez osztanak be. Ha tehát a honvédséget tüzérséggel akarjuk ellátni, úgy hat, esetleg hét hadosztály-tüzérezredet kellene fölláttatnunk.

A honvéd tüzérség föllállítása és eltartása természetesen nagy pénzáldozatokba kerülné. Egy üteg (nyolcz löveg) föllállítása löszerkocsival és lövegenként ötszáz töltéssel — az olasz tüzérség folyamatba lévő fölfegyverzésének költségeit véve számítási alapul, — körülbelül 250.000 koronába kerülné. A hét tüzérezred negyvenkét ütege tehát 10,500.000 koronába kerülné. A lovak beszerzése, főszerelése, beleértve a vállalkozóknak kiadandó lovak beszerzését is, — a közös hadsereg legutóbbi költségvetésének adatait véve számításunk alapjául, — körülbelül 2.300.000 koronát emésztene föl, míg a legénység ruházatának és főszerelésének költségei körülbelül 600.000 koronára rugnának.

A tüzér csapatok föllállításával szükségessé válna még egy puskapor és töltésgyár s megfelelő számú tüzérségi szertár létesítése is, a mi legalább is 4,000.000 koronába kerülné. A jövődéli honvéd tüzérszertár kiképzésére szükséges volna egy tüzérségi hadapródiskola föllállítása is. A Traiskirchenben épített és kir. tüzérségi hadapródiskola az 1903-ik évi közös hadügyi költségvetés szerint 3,400.000 koronába, a tanítóeszközökkel, a növendékek és a legénység ruházatával és főszerelésével együtt 3,470.000 koronába került. Körülbelül ilyen nagyságu és ilyen berendezéssel bíró

hadapródiskolára volna a honvédségnek is szüksége, tehát költségei negyedfél millióra rugnának.

A tüzérségi ügyek vezetésére szükséges volna a honvédelmi minisztériumban egy tüzérségi osztály létesítése is, míg a kiképzés egyöntetű vezetése egy tüzérségi felügyelőség föllállítását vonná maga után. Az előbbi élén egy tábornok, esetleg ezredes, az utóbbi élén azonban mindenesetre egy tábornok állana. Ez persze mind pénzbe kerül, úgy hogy a honvéd tüzérség föllállítása belekerülne legalább is huszonegy millió koronába. Tekintve azonban, hogy a jelenleg kipróbálás alatt lévő Erhardt-ágyuk előállítási költségei jóval nagyobbak az olasz ágyukénál, tüzérségi anyagunk beszerzése az előbb említett összeget mindenesetre meg fogja haladni.

A honvéd tüzérség föllállítása fokozatosan menne végbe és így költségeit sem egyszerre számítanák föl, a mi végeredményben azonban egyre megy.

A tüzérség eltartása is sok pénzbe kerülné. A honvéd tüzérségi osztály, a felügyelőség, a tiszték fizetése, a legénység zsoldja, kenyérléteke, közétkezési pénze, elhelyezési költségei stb., a műszaki tüzérség, a pótlóvak beszerzése, a hadapródiskola évi kiadásai stb. összesen körülbelül negyedfélmillió koronába kerülnének.

Ha háboru esetén a honvéd lovasdandárok önálló lovashadosztályokba tömörülnek, — a mi valószínű — úgy lovashadosztályonként egy-egy lovagló-ütegosztály föllállítása is szükségessé válnék, a mi a költségeket tetemesen megszorítaná.

SZEMLE.

XIII. Leó. XIII. Leó pápa feltétlenül a mai kor legkiválóbb szellemei és legjelesebb uralkodói közé tartozott. Szent Péter székén bizonyára voltak hatalmasabb elődei, a kik előtt fejedelmek hajoltak meg kényszerűségből, de XIII. Leó, ez a szent életű aggastyán, ki nek nem állottak rendelkezésére hadseregek, ki nem sujtott egyházi átokkal, ki nem hirdetett harcot, a vallás és a béke szavával és szent hite crejével önkényes hódolatra, szeretetteljes bizalomra gerjesztette magá iránt egy a föld leghatalmasabb uralkodóit, a népek millióit, mint a legegyszerűbb halandót. És ez a közbizalom, közszeretet nagy hatalom volt ez apostoli férfi szelid, áldást és békét osztó kezében, mert azzal védte

a gyöngét, támogatta az igaztalanul sértettet, bárhonnan fordultak is hozzá. Nemcsak a katolikus, hanem az egész keresztény világ gyásolja e nagy szellem elhunytát és aggódva várja, hogy valjón ki lesz utódja, a ki ép oly bölcs, nemes, jó és igazán Krisztusi szeretettel áthatott legyen, mint ő.

A politikusok és a vasárnapi munkaszünet.

Most, hogy a péksegédek miatt nincsen hétfőn reggel friss kifli, a kereskedelmi alalmazottak pedig halálra unják magukat vasárnap délelőtt kedves vásárlók kizárása miatt, a függetlenségi képviselő urak nagyon kellemes szórakozásról gondoskodnak. Beszámolót tartanak, vagyis felvilágosítják a népet. Mert nem a választókat érdeklik első sorban ezek a kirándulások. Ott vannak mindenekelőtt zászlók alatt a fehérruhás kislányok, kik virágokat, koszorúkat visznek. A hól szép leányok vannak, ott nem hiányozhatnak az ifjuság reményei, a vakációzó diákok, azután az ifjuság szóvivői: a jogászok, gazdaszok, technikusok, filozopterek, sőt a kegyes életre szánt theologusok sem. Ide számítandók az ügyvédjelöltek és rigorosumra készülők, az ügyvéd-bojtárok, a tiszteletbeli aljegyzők, a fogalmazók és a gyakornokok minden branchében. Szóval: kész a lelkes szóvivő csapat, kiket szintén szívesen támogatnak a kereskedelem és ipar nagy és kiskoru képviselői is. Miután pedig a banda zenéje csábítóan szól s a falragaszokon szeretett képviselőnk meghallgatására kéretnek fel a polgárok, mi sem természetesebb, mint hogy f. hó 19-en Makón Justh Gyula és Kossuth Ferencz, Zilahon pedig Lengyel Zoltán és Barabás meghallgatására összegyűltek a népek ezrei. Justh kijelentette, hogy az obstrukció káros, mert megakasztja a magyar népet érdeklő gazdasági javaslatok keresztül vitelét; de különben is: ő az adott szó embere és inkább hagyja magát felnégyeltetni, hogysen adott szavát megszegje. Ellenben Lengyel Zoltán a végtelkegig való harcot prédikálta. Makón Justhnak adtak igazat az emberek s jól elverték a harciasokat, Zilahon pedig Lengyelt dicsőítették s állítólag kormánypartiak (?) is a harc folytatására buzdították a jeles ifjút. Szóval: elértük a vasárnapok politikus módon való megszentelését fejbetörésekkel és elpohalásokkal fűszerezve a függetlenségi eszmék nagyobb dicsőségére.

Thaly Kálmán lemondása. Thaly Kálmán a függetlenségi és 48-ás párt tiszteleti elnöke, Gasteinből a következő táviratot küldte Kossuth Ferencznek:

TÁRCZA.

Búcsú a rengetegtől.

Győzött az éj; mely, rejtelmes homálya
Fátyolt borit az elhaló sugárra,
Mely itt-ott még a fak közt fölragyog,
Hirdetve némán, hogy meghalt a nap,
S dicsőségéből semmi sem maradt,
Csak a felhőkre freccscent vérhabok.
Győzött az éj; komor, nehéz palástján
Csillagboglárók ezrei fénylenek,
Megannyi rablott kincs a naptól; — zsakmány,
Mít a bukó hős futva elvetett,
S a győző büszkén tűzött kontósére.

Egy hang se rezg a csillagfényes éjbe.
Elnémult minden; még a rengeteg
Öléből sem kél harsogó madárdal,
Elhalt az is a végső napsugárral,
S a csüggedt ágak busan lengenek
A fészek pelyhén nyugovók felett.

Sűrű bozót közt, úttalan vadonban,
Sötétin ingó tölgy, s cserfák alatt
Bolyongok újra... Oh, hadd lássalak
Csak egyszer még sejtelmes félálomban
Te hűvös-bájos méla rengeteg!...
Búcsúzni jöttem, búcsúdalba szóltam
Szerelmem hozzád; elhagylak, megyek, —
Nehéz küzdelmek állnak még előttem
S elhívuak innen... álmainuak vége,
Kileptem már az élet küzdterére,

S hól annyit sirtam és örültem,
S hajsoltam olykor felőrültea
Egy lengő párat, álom-alakot,
Ős faid közt most utolszor vagyok.

Csak lopva jöttem, meg ne tudja senki!...
A vándornak nem jó megpihenni.
És mégis, meg kell itt pihennem,
Búcsúzni jöttem én édes szerelmem!

Az éj leszállt, a hajnal messze jár még,
S én halkan lépek, mint az ingó árnyék,
Hogy el ne rebbenjen az édes álom,
Mely elterül e sejtelmes világon.

A csöndes éj szelid, komoly nyugalmát
Egy hulló száraz ág se törje meg;
A lombok is oly némán lengjenek
Mint bölcsőfüggöny, mit az őrangyalok
Himbálnak lágyan, halkan, nesztelen,
Hogy földi társuk álma szebb legyen.

Füttös rigó, búsan bűgő galamb,
Vidám evetke, fűrgő őz: pihennek
Lombsátorába fönn, vagy lenu, alant.
Selymes győpén a buja rengetegnek.
Még a menyét piczinyke karcu teste
Is halkabban jár — áldozatra lesve.
S a vén bagoly, lomhán lebbentve szárnyát,
Odvából csak szomszédos ágra száll át,
Hogy meg ne törje azt a méla csendet,
Mely édes álmot ad a rengetegnek.

Aludj csak, álmoldj bűvös rengeteg,
Én búcsúzom, de föl nem keltelek!

Mohos törzsére a bükk-óriásnak
Utólszor hajlik lázas homlokom,
S szent oszlopán a béke hajlokának
Utólszor is még — szépet álmodom.
Aztán majd jó a nagy, küzdelmes álom,
Ha megvalósul, s ott künn fölálalom.
De fölálalom-e?... Oh, rengeteg
Te nem tudod, hogy én hová megyek!...
Itt lettem költő!... itt e pázsitágyon,
És könnyem hull rá most, hogy elhagynom:
De el kell mennem, küzdelemre vágyom,
Szószékre lépek, elnémul dalom,
A lombzugásra nem csordul ki könnyem,
Bus éji szélre lelkelem nem remeg;
Oh, vége van már!... csak búcsúzni jöttem,
S meglátni még utolszor, rengeteg!...

A mély sötétből most lassan kiválik
A holdkorong gyér lombu fák között,
S emelkedőn a tölgyek sudaráig
Megállni látszik messze táj fölött,
S míg rőt testét fehérre mossa szépen
A kékhullámu ég azurvízében:
Lehull a fátyla, egy piczinyke felleg,
S e dévajszagon nagy-sunyin nevetnek
A huuyorgó szemű kis csillagok...
Az erdő is más mezt ölt most magára;
Hová lehull a hold ezüst sugára:
Pázsit, virág, lomb, minden úgy ragyog.

Eljárásodat helyeslem. Veled tartok. Kérlek, jelentésbe pártkörünknek a diszelnökségről való lemondásomat. Thaly Kálmán.

A Bethlen-kollégium 1902/3-ik éve.

Már az orsz. ref. tanáregyesület közgyűlése idejére megjelent a múlt isk. évi értesítője kollégiumunknak. A megjelenése után pár sorban megemlékeztünk tartalmáról. Most részletesen tekintjük át az iskola elmúlt esztendejét.

Az értesítő két nekrológiai kezdődik. Nagy F. Károlyt és Vincze Dánielt, a kollégiumnak két, előbb nyugalmomban vonult, majd elhunyt tanárát parentálja benne az intézet.

Azután le van nyomtatva Zayzon Jánosnak, a koll. vallásstanárának 1902. szept. 5-ikén tartott székfoglaló értekezése; czíme: „A keresztény vallásos világnézet, mint nevelésünk érdeke“. Bevezetés után kutatja a világnézet forrását s miután kifejtette a vallás lényegéből meghatározható általános vallásérkölcsei világnézet jogosultságát söt szükségességét, álláspontját történelmi alapon igazolja. Vázolja a kereszténységnek mint vallás-érkölcsei életviszonyának igazságát s kimondja, hogy e világnézetnek történelmi fejlődés folytán hivatott védője és képviselője ma az evang. protestantizmus. Vizsgálódásainak ebből az eredményéből aztán levonja a tanuságot. Mely vallása lélekkel, erős hitbuzgósággal, az egyháztörténet és vallástörténet alapos ismeretével megírt értekezés, melynek bölcsészeti értéke is figyelemre való.

Azután Székely Ödön tanár közöl a kollégium 1829. 1830. évi történetéhez nem ismert adalékokat, melyek a ref. egyházkerület akkori szervezetére, a kollégium történetére nézve fontosak, melyek által egy derek embernek, Vajda Dánielnek emlékét örökítette meg.

Ezután a koll. kormányzatóról, vagyon és költségvetési mérlegéről, a tanítótöletről s a belső anyagi viszonyokról kapunk érdekes kimutatást, melyekből kiemeljük a következőket:

Az iskola összes bevétele volt: 1.436,553 kor. 30 fill. Az 1903. évre 14892 kor. 71 fillér jött át.

A tanítótöletről áll: 2 nyugalmazott, 14 rendes, 4 helyettes tanárból, 3 szaktanítóból, 4 ideiglenes köztanítóból és 6 hitoktatóból.

A könyvtárban 19326 mű van 35030 drbban. A term. földrajzi gyűjtemény állománya 36091 drb.

Az ifj. olvasókörmnek s könyvtárnak tiszta vagyona év végén 3651.14 kor.

Az ifjúság anyagi segélyezésének pénzürtéke a lefolyt isk. évben volt 46635 kor. 65 fill. Ezt a számot kiemeljük s utalunk rá, hogy egy intézete van hazánknak, mely annyit ad megközelítőleg segély czímen az ifjúságnak, a debreczeni kollégium.

A kollégium egészségügye kedvező volt.

Népesség: év elején 654 tanuló, év végén 609.

A főgimnázium évi története áttekintésénél meg kell említenünk, hogy ünnepélyek, kirándulások, torna-versenyek azok az eszközök, melyekkel az ifjúság zömét, a munkásságát öntudatosan teljesítő tanárkar igazán az

életre neveli. A tanárok nemcsak óratartók, hanem a társadalomban is tevékeny részt vesznek a munkában s irodalmi munkásságuk is figyelemre méltó.

A tanítás a konventi revideált tanterv szerint folyt. Rendkívüli tantárgyak a francia nyelv, zene, ének, szabadkézi rajz s gyorsírás voltak fölkarolva. A Kemény Zsigmond önképzőkör munkássága eredményes, értékes s egyetemi ifjúságnak is dicsőre vált volna. Nagyon figyelemre méltó a tanulók testi fejlődésében egy év alatt elért eredmény, melyet ha a más intézetek hasonló statisztikájával összevetünk, ifjaink az elsőseget seukinek sem adják át. Erős fizikumú, erős tüdejű ifjúságunk van, a minnek jelentősége nem szorul magyarázatra.

Az internátus vezetésében czéltudatos nevelési elveket és eszközöket látunk érvényesülni és alkalmazni s azt találjuk, hogy az intéző körök mindent igyekeznek megtenni az internátusi élet bensőségének fokozására.

Az érettségi vizsgálat eredménye fényes volt.

A gimnázium népessége év végén 379, ebből 94 volt idegen vallású a többi református. 17 nem magyar anyanyelvű. Az ifjúságnak egy harmada gazdálkodók gyermekeiből, majdnem fele tisztviselők s más értelmiség gyermekeiből került ki. Városi és megyékbéli volt 169. Figyelemre méltó, hogy 122 tanuló év folytán egy órát sem mulasztott s igazolatlan óramulasztás csak 20 volt.

A gimnáziumban csak 23 tanuló volt szabályszerű magaviselete, a többi jó.

A tanulási eredményt legjobban az jellemzi, hogy jeles bizonyítványú volt a növendékek 10%-a, jó 14%, elégséges 54%, elégtelen csak 22%.

A mint futólag áttekintettük a tanulók tanulási eredményét, feltűnőnek találtuk, hogy a természetrajzban, mely a könnyebb tárgyak közé tartozik, az eredmény gyöngébb, mint más nehezebb tárgyakban, továbbá, hogy az alsóbb osztálynak számtanbeli eredménye is gyöngé.

Tanítóképző. 10-ből álló tanítói személyzet tanított 105 tanulót, kik közt 14 magántanuló volt. Bár felekezeti a képző, 3 római katolikus növendékük is volt. A tanulási eredményben semmi abnormitás nem mutatkozik, ám szerettük volna a magaviseletbeli eredményt is statisztikában összeállítva látni.

Elemi iskola. 122 tanuló közt 13 oláh, egy német volt. Fele helybéli, fele vidéki. Ez az iskola Nagyenyednek valóságos jótéteménye s így sem tudja a tanköteleseket befogadni.

A Bethlen-kollégium értesítője, hű tükre ez intézet képének s bizonyítéka annak, hogy az iskola a legkiválóbbak egyike, szegénysorsuaknak igazán kegyes anyja.

Vidéki levél.

Marosújvár, 1903. július 20

A marosújvári áll. óvoda július hó 8-ára tervezte kis gyermekeinek nyári ünnepélyét, de az esős idő miatt csak e hó 13-án tudta azt megtartani.

A gyermekek cigány-zene mellett délután fél 3 órakor vonultak le a Ligetbe, hol egy kis pihenés

Ti békés fészkek, — legyetek megáldva,
Hogy dal fakadjon, hol virágos ág van;
S ti büszke törzsek, haljatok meg bátran,
Ha földre sujt a kalmárlekek bárdja!
Ti havas bércek, — hogyha egyszer eljő
A villámterhes, bosszus viharfelhő
És megrepsz, — görögjétek a völgybe;
De vigyázzatok a cserfára, tölgyre,
Bajuk ne essék!... de a gyomot, gazt
Tiporjátok le, hogyha megakaszt!

Zugó patak, — megáldom a futásod.
Tengerbe vágysz?... Menj, áldásom veled!
De óceán légy bár; sohse feledd.
Hogy — odvas faból bugygyant ki forrásod!

S ősz fák, ti mind!... ha költő téved erre,
Mi enyém volt itt: — adjátok neki.
S ha könnyekkel jó, s tomboló keserve
Mely utaitok csönjéket fölveri: —
Gondoljatok rám, én is csak így tettem
S meggyógyult mégis köztetek a lelkem.

Meggyógyult, — s elhagy... Oh, ha visszatérne
Csalódva egyszer... jajgató sebére
Hullatnál-e hús harmatcseppeket?
Meggyógyitná-e újra, reneteg?...
Harsányi Kálmán.

után Jancsó Lajos ev. ref. esperes úr elnöklöte mellett a gyermekek foglalkoztatását tartattam meg. 4 órakor a gyermekeknek uzsonnát osztottam ki, s azután játékszerek kiosztásával a gyermekeknek szabad játékot engedtem meg egészen 3/46 óráig.

A játszási idő alatt az óvoda magánpénztára javára és a költségek fedezésére az óvodás gyermekektől készített munkák sorsoltattak ki. Barabás Lajosné ó nagysága mint pénztárnok és az állami iskolai igazgató úr mint ellenőr közreműködésével.

A sorsolás végeztével, 6 órakor ismét zenekísérettel mellett a gyermekek vissza mentek az óvodába és onnan haza. A sorsolás alkalmával 400 drb 10 filléres jegy lett elárúsítva, ebből fedeztük a zenét s más alább feltüntetett kiadásokat.

A nyári mulatság a közönség nagy érdeklődésével folyt le s éppen ezért, ugy a sorsjegyeket elarúsító kisasszonyoknak, mint azoknak, kik adományokkal kisdedeink mulatságának sikeréhez hozzájárultak, valamint a résztvevő közönségnek e helyen mondok szíves és hálás köszönetet.

Kiadás: Napszámoknak a Ligetben a táncz helyiség tisztításáért 1 kor. 20 fill., a gyermekek közt kiosztott kakasért 1 kor. 40 fill., Sziklai számlája munkaadóknak 3 kor. 24 fill., ismételen napszámoknak 1 kor., ismételen kiosztandó kakasért 1 kor. 40 fill., Virág üzletnek 200 drb papírzacsokért és gombostűért 1 kor. 76 fill., padok le- és hazaszállítási díjában 2 kor., cigányok zenéléstért 16 kor., gyermekek közt kiosztott czukrász-tészták számlája tesz 6 kor., a sorsjegyekből bejött 40 korona 20%-ka 8 kor. a kisdenevelők segélyalapjára lett beküldve. Összesen 42 korona.

Bevétel: sorsjegyekből bejött 40 kor., az ammoniak szódagyár 25 kor., N. N. 4 kor., Benedek Farkas úr Felsőújvár 70 fill., dr. Nesztor Kamillné urnó ó nagysága 30 fillér. Összesen 70 korona.

Pénzmaradvány tesz 28 koronát, mely összeg az óvoda takarekpénztári könyvére a hitelszövetkezettel elhelyeztetett.

Cseh Szeréna,
áll. óvónő.

Vegyes hírek.

— **XIII. Leo pápa** e hó 20-dikán d. u. 4 órakor meghalt. A 93 éves agg egyházfejedelem szívós életereje hossza nyúló, de sikertelen küzdelmet folytatott a reá tört súlyos betegségével. Apponyi Albert, a képviselőház elnöki székeből emelkedett szellemű beszédben jelentette ki, hogy benne az egyház a legnagyobbat egyiket veszítette, a kik valaha szent Péter trónján ültek. Halálát az egész világ mélyen fájlatja.

— **Eljegyzés.** Csiky István kercsed helyettes ev. ref. lelkész és Sütő Gizike jegyesek. Fogadják szerencse kívánatunkat.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Lukács János magyarországi áll. isk. igazgatót a m.-csesztve kerületbe anyakönyvvezető helyettesnek nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Fenichel Herman nagyenyedi kereskedő f. hó 19-dikén eljegyezte Victor Rózsika kisaszonny Dicsőszentmártonból.

— **Baleset.** Folyó hó huszadikán egy kis kiránduló társaság látogatta meg a „Köközt.“ Alig értek oda, egy, a hegyről szembe lerohanó, elragadt egy fogatú szekér rohant a kocikkal szembe lefelé. Esetleges összeütközés veszélyét elkerülendő, a kirándulók a kocsirol leugráltak, köztük a Halmágyi Antal kollégiumi tanár is, ki oly szerencsétlenül választotta meg a leugrás idejét és helyét, hogy a lerohanó szekér egyik rudjával egyenesen neki ment s jobb oldalt a 8-ik bordáját betörte. A baleset miatt most fájdalmakat szenvedő tanár iránt általános a részvét. Szerencsére a baj ha fájdalmas is, komoly következményekkel nem fog jární.

— **Halálozás.** Szentkatolnai Biró József m. kir. miniszteri segédtitkár, Hunyad vármegye főispáni titkára július 15-én negyvenöt éves korában meghalt Budapesten. Az elhunyt vingárdi nagybirtokos volt, ki birtokát alig egy éve adta el a kollégiumnak. Hivataltán kívül folyton foglalkozott, művelte magát s a maga körében csak tiszteletet s becsülést keltett. Kiterjedt nagy család gyászolja.

— **Perzselő hőség** váltotta fel 6 nap óta a hosszasan esős időszakot, még pedig oly erővel, hogy a gyengébb növényzetet merőben agyon perzseli, embert, állatot pedig eltikkaszt s minden erejéből kivisz.

— **Az okkupáció** negyedszázados évfordulója f. hó 14-én volt. Ezen e napon mondta ki 25 év előtt a berlini kongresszus, hogy a Magyar-osztrák monarchiát megbizsa Bosznia és Hercegovina okkupációjaival és kormányzásával. Ez a megbizás 179 tiszt, 7000 katona életébe került.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság
Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

S a csend is itt-ott mintha megszakadna.
A vén bagoly huhogva száll odább a
Sűrű bozóttól teljesebb homályba;
A lesben álló kis vadász menyét
Véknyan sivitva most már elragadja
A megriadt madár-család fejét,
S anyát, fiókat sorra fojtogatva:
Egy-két tojást ropogtat, s ugy találja,
Hogy erdemes volt csettintgetni rája.
A mókus ásit és szemét törölve
Bámul, hogy oly hamar megvirradott,
S egy bukfenczcel köszönti a — napot;
Mig észretérve, hogy csalódik: ölbe
Szoritja újra kisdédét s elalszik,
De — háttal fordul a csalóka holdnak...
A cserjésből is egy-egy hang kihallszik;
Az alvó csizék álmukban csipognak,
S a harkály koppant éjbogár után,
De álmosan — fahéjat hánt csupán.
És így, az erdő néhány pillanatra
Fölrézzen almából a csalfa fényre,
Míg újra elpihen, s tovább szunyadva
Folytatja álmát...

Én vagyok csak ébren,
S kitért karokkal állok a holdfényben.

Kis mókusom, — ha ébredsz holnap reggel,
Mít megígértél egykor: ne feledd el!
Ha nem lesz már, vagy más utra szállok:
Köszönts nevemben minden szál virágot.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szívesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadó hivatal veszi fel.

Vajna Miklós uri- és nőidivat aruházában ügyes pénztárnoknő augusztus elsejére felvételik.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-ezikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság. Balazsfalván. 1903. évi május 2-án. Csizsér kir. albiró helyett

Enyedy Károly, kir. ít. táblai bíró.

248 1-1

Sz. 2177-1903. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Opris Moise végrehajtatónak Czernan Szamoilla végrehajtott szünetelő elleni 25 kor. 50 fill. tőkekövetelés s jár. iránti végrehajtatási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék (a vizaknai kir. bíróság) területén levő Szekasprézaka község és határán fekvő a szekasprézakai 172 sz. tjkvben A + 1, 11-14, 16-20, r. sz. 197 2, 199 1, 821, 823, 824 1, 915, 1012 1, 1648 1, 2010 2 1, 2097 1, 2138, 2540 1, 2643, 2644 1, 2782, 2784 hr. sz. a foglalt Czereán Szamoilla nevében álló ingatlanokra az árverést 850 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanoknak az 1903. évi szeptember hó 17-ik napján d. e. 10 órakor Szekasprézaka községben a megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladani fognak.

Árverezni szándékozik, végrehajtó és képviselője kivételével, tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 85 korona készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-ez 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3833. a. kelt sz. igazságügyi-ministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-ez. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság. Kelt Vizaknán, 1903. évi június hó 24-én.

Korinsky, kir. aljárásbíró.

249 1-1

Nagyeneydi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300,000 korona.

Tartalékalap: 100,000 korona.

Elfogad betéteket évi 5%-ra. Előnyös kölcsönt nyújt váltóra és betáblázásra.

Nyitva minden hétköznap délelőtt 9-12 óráig.

Nem lesz több ilyen ritka alkalom az életben, hogy csak 2 forint 96 krajczárért a következő pompás aranyütemény megszereshető:

12 darab csak 2 frt 96 kr.

1 nikkell horgony-rem-zsebhóra, pontosan járó, 3 évi jóállással; 1 valódi goldin vagy nikkell páncél-lánc; 3 drb valódi goldin gyűrű legújabb fazon, simli brilliántokkal; 2 legfin. goldin nyakkendő; 2 valódi goldin ujdívatu fülönfüggő; 1 tok a horgony-órához; 1 párisi módszerű goldin mellű; 1 goldin vagy nikkell függőleg a láncához. — Nem tetsző kiesereltetik, vagy a pénz visszaváltásáért, tehát rizikó kizárva. Más hasonló hirdetés utánzat.

Mindezen pompás ékszer a horgony-rem. órával együtt csak 2 frt 96 krba kerül.

Kapható készpénzfizetés v. utánvét mellett

KAPELLNER & HOLZER

óra- és aranyeműk en gros gyári raktárában

Krakau, Dietelsgasse 68. (Oesterreich)

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

70 23-52

Bálint János szövőgyáros Nagyenyeden.

A hazai ipart pártoló nagyrődemű közönségnek becses figyelmébe ajánlja, az általa ezen városban már 15 éven át gyártott több bel- és külföldi kiállításon kitüntetett s mindenki által előnyösen ismert áruit és pedig:

Női és férfi mosó ruhaszövetek, szoknyák, kötények, függönyök, ág- és asztalterítők, nyári paplanok nagyok és kicsinyek, ágyneműekhez és ruhákhoz díszítő betétek, fehér és színes kamuka abroszok, asztalkendő, asztaltövek, asztalközepek, tálcakendők és törölközők.

Kamuka asztalneműek és törölközőknek megrendelés szerinti szövését is elvállalja s azokhoz beverőnek a házi fonalat elfogadja.

196 19-29

NAGYENYEDI KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR RÉSZV.-TÁRS.

NAGYENYED.

KÖNYVDAI MŰINTÉZET. PORKAPSZULAGYÁR. DOBOZÁRUGYÁR.

Készít:

műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, mindennemű kereskedelmi nyomtatványokat, könyvnyomdai és könyvnyomdai kivitelben Továbbá postacsomag és üveg-czímkeket, pecsétgyékeket, rajjelzőket, porkapszula- lákat, papirzacskókat, kö- tözőpapírokat és minden- nemű gyógyszerész nyom- tatványokat könyv- és kö- nyvnyomdai vagy dombor- nyomásban szép és olcsó kivitelben.

FOGAK

szájpadlás nélkül és anélkül, hogy a gyökerek eltávolíthatnának 3 koronától. Az általam készített és Párizsban első díjat nyert fogsorokat mindenki azonnal megszokja, beszédzavarokat nem okoz és kitűnően rág vele. Régi fogsorok átalakíthatnak.

Vidékiek 12 óra alatt kielégíttetnek.

Fogorvosi intézet:

BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. szám I. em.

Royal-szállóval szemben.

Fogorvos:

LÖFLER EMIL.

Foghuzás érzéstelenítve.

Tartós plombák.

Rendel: d. e. 10-12 és d. u. 3-7-ig

Fogtechnikai vezető:

GROSSMANN S.

a párisi fogorvosi akadémia ki- állításán a kereszttel díszített aranyéremmel kitüntetve. Fogad reggel 8-tól este 8-ig.

Vasár- és ünnepnapokon is.

Mérsékelt árak. Részletfizetésre is. 224 11-30

Számos elismerés és bizalom nyilatkozat

igazolja azt, hogy

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermek divatáru üzletében NAGYENYEDEN

a legszolidabb szabott árak mellett csakis mindig a legjobb minőségű árak lesznek ki- szolgálva.

Szabadalmi szám: 16794.

BECK KÁROLY

szabad. ablakszellőztető-készülék készítő
BUDAPEST, VIII. József-utca 14. sz.

 BECK KÁROLY-féle ujonnan feltalált és szabadalmazott ablakszellőztető készülék.

Magyar gyártmány, mely most már felülmulta az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőzőket úgy czélszerűségben, jóságban, mint olcsóságban. Minden ablakra alkalmazható. Egészségügyi szempontból 45° által légvonalat kizárva. Ablakszellőztető készülékeim használatban vannak a következő helyeken: Budapest, Nemzeti Kaszinó, Kossuth Lajos-utca. Keresk miniszterium Budán. Ref. főgimnázium. Deak-ter. Magy. kir. Ludovika. Kispesti áll. elemi iskolában s több kórházban és iskolában, a fővárosban s vidéken kitűnőnek bizonyult.

Ablakszellőzők 7 kor. 60 fillértől feljebb.

Költségvetések ingyen és bérmentve.

Több mint 30.000 darab már használatban van.

Számtalan elismerő level van kezében, mely a t. közönség meglegedését nyilvánítja. Mérték vétel végett szíveskedjek hozzám fordulni. — Mindennemű épület és műlakatos munkát készítek a legjobb kivitelben.

Megrendelések úgy Budapesten, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöltetnek. 228 11-16

Szabadalmi szám: 16794.

HAGENAUER FRIGYES KÁROLY

ÜVEGEDZÉSI
és FESTÉSZEPI
MŰINTÉZETE

BUDAPEST,
VIII, VIG-UTCZA 14. sz.

Iregjobb referenciák
az eddig elszállított munkálatokról.

227 11-16

MAGYAR KERESKEDELMI IRODA

(tulajdonos: BOTH DEZSŐ.)

Eszközöl: mindennemű üzletek gyárak ipartelemek földbirtokok, házak eladását és vevését úgy Budapesten, mint bárhol Magyarországon, valamint kölcsönöket földbirtokra, házakra és személyhitelt váltókra.

Megbízható szolid vállalat.

Iroda: Budapest, VI., Vörösmarty-utca 25a.

Törlesztéses kölcsön

igénybevételével szabadítsa meg magát a súlyos természetű kölcsönöktől. Ez oknál fogva jóakarólag ajánljuk, hogy a jelenlegi gabonákkal arányban álló **olcsó** s e helyi viszonyok figyelembevételével megállapított **érték** ^{3/4}-éig engedélyezni szokott kölcsönnyerés czéljából a birtokaira vonatkozó telekkönyvi kivonatait és kataszteri birtokviszonyát hozzánk sürgősen beküldje. Ez esetben kölcsönöt **rövid időn belül** szabadon választható időtartamra szavatoljuk meg, úgy mint: 10 évtől 70 évi időtartamra 4-5%-os félévenkénti törlesztésre, melyben már a tőke és kamat törlesztés bent foglaltatik.

A kölcsönök előzetes félévi felmondás után visszafizethetők, de az intézet részéről fel nem mondhatók.

Irevélre válaszbélyeg melléklendő.

225 11-30

Kerékpárok raktáron.

MALIK, ZSIGMOND

kerékpár készítő és javító gyára
BUDAPEST, Légszesz-utca 2. szám.

Elfogad megrendeléseket a legjobb angol anyagból készült

kerékpárookra

2 évi jótállás mellett.

A legújabb modellű új kerékpárokat 140 koronáért szállítok.

Kerékpár alkatrészek raktáron.

Legegyszerűbb kezelésű automoblokra (motorkocsik), zománcozások, nickelézések, valamint minden e szakba vágó munkák a legolcsóbb árak mellett eszközöltetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kerékpárok raktáron.

226 11-16